

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter I, stk. 11-12

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter I, stk. 11-12", i *Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 1, Fortegnelse paa alle de Skrifter som Trykfriheden har givet Anledning til, stk. 1-24, anm. nr. 1-332, dækkende 14.09.70-13.09.71*, Kanneworff, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4_001-shoot-workid4_001_006.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 1, Fortegnelse paa alle de Skrifter som Trykfriheden har givet Anledning til, stk. 1-24, anm. nr. 1-332, dækkende 14.09.70-13.09.71

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Forsættelse af

Fortegnelsen paa alle de Skrifter som

Trykfriheden

har givet Anledning til,

hvor de selges, hvad de koste, og hvor mange

Ark de indeholde.

Med en kort Erindring

om et hvert Skrift.

Ellevte og Tolvte Stykke.

Kjøbenhavn 1771.

Tilkiøbs hos Kanneworff i Silkegaden.

2

3

No. 171.

Den danske Democrit - Heraclit.

Under denne Hoved-Titel har Forlæggeren eller Forfatteren udgivet 6 Ark, hvert med sin forskellige Titel. Disse

Blade udkom Stykkeviis hos Bogtrykker Svare i Skindergaden for 4 Skilling Stykket, i Form af Ugeblade, der til al god Lykke have ophørt, formodentlig af Mangel paa Kjøbere.

1. En Skrivelse fra Caroline, Mamaes

eneste Datter, til Pastor Fido, hendes

Skriftefader.

2. Brev til Mette Corporals, fra en Bekiendt i Fyen.

4

164

3. En Skrivelse fra Charlotte udi Kjøbenhavn til en Provstinde paa Landet, om Mandfolkets ynkelige Optøger.

4. En Skrivelse fra det af 8 Fruentimmer bestaaende Sælskab til Argus, denne nye modige og dristige Skribent, eller Retfærdiggjørelse for Caroline, Mette Corporals, Charlotte, & c. & c.

5. En Skrivelse fra Dorinde til sin Fader. 6. Sandfærdig Fortælling om besynderlige Tanker ved en mærkværdig Samling paa den danske Skueplads.

Disse 6 Blade ere hinanden fuldkommen lige, saa man ikke behøver at tvivle om at de jo ere avlede i en Hierne. De ere skrevne i den gemeeneste Tone, fulde af Kromands-Vittigheder og Nyeboders Klygter, der som oftest yttre sig imod den saa kaldte Argus; thi Kragen veed nok hvad Soe den skal ride paa. De aller første

Linier i det første Stykke, maa tiene til at afskildre Forfatterens Genie.

"Velærværdige Hr. Pater! dersom jeg skulde besvare Deres Skrivelse saaledes, som De kunde ønske det, da skul-

5

165

de Kiøbenhavn ikke længer være Dydens Klippe og Rigets Røverkugle. Jeg svær Hr. Pastor paa, at jeg meer end een Gang har sukket over Mama, at hun har

ladet mig viide, at der var et Kiøbenhavn

til. Kunde jeg ikke gerne have levet,

uden at vide saa meget af Jordbeskrivelsen,

at Lasternes Boelig var Hovedstaden i mit Føde-Rige? Kunde jeg ikke gerne have døet, uden at sætte min Dyd paa Prøve i det Sællandske Helvede? de onde Aander med Strudsfjær i Hatterne samlede sig omkring mig, da jeg kom her til Hovedstaden, som Spye-Fluer om en frisk Lammefierding, alt dette vidste Mama og en Klat til; thi hun havde selv lagt for Anker i Byen i hendes Jomfrue-Dage, og var bleven Mama tidligere end hun havde ventet."

Dette er dog kuns Indgangen, siden erindrer hun Hr. Pastoren om det blaae Kammer, paa Tabouretten ved Sengen, og mangfoldig dum Sladder mere af samme Surdeig.

6

166 No. 172.

Philopolis eller Borgernes Ven om Kiøbstederne. Kiøbenhavn 1771, trykt og faaes tilkiøbs hos August Friderik Stein, boende i Skidenstrædet, for 10 Skilling, stor 3 1/2 Ark i 8vo.

Omendskiønt de Sandheder der indeholdes i dette Skrift, uden Tvivl ere de fleste bekiente, saa har dog Forfatteren været den første, der i det mindste i den Orden og Rethed har angivet Aarsagerne til vore Kiøbstæders Undergang og Armod. Forfatteren afhandler sin Materie under følgende 3 Stykker:

1). Om Kiøbstedernes forrige Flor og nærværende Armod. 2). De oprindelige Aarsager til Kiøbstædernes Armod. Og disse ere efter Forfatterens Tanker: 1. Fornærmelse imod Borgernes Privilegier, ved Landprang af Valbye-Kræmmere og de rige Bønder paa Landet, saa og ved de omløbende handlende Jøder; ved Snighandlere, der indfinde sig ved visse beleylige Udhavne, og losse og lade hvor ingen Toldsted er eller bør være; ved Bøndernes Brændeviinsbrænden. 2.

7

167

Ved det at Proprietairerne forbyde Bønderne at føre deres Korn til Kiøbstæderne. 3* At Consumptionen ikke er lige deelt og lignet efter Indbyggernes Bedrift og Næring, men stiger og falder ved hver 3die Aars Auction, ligesom der findes Liebhabere eller Kiøbstæden kan have Misundere. 4. Handelens alt for snevre Grændser. 5. At Borgernes Tal derved formindskes. Derefter foreslaaer Forfatteren 4.) muelige Midler til Kiøbstædernes Opkomst.

No. 173.

Brev om nogle af de siden Trykke-Friheden udkomne Skrifter. Kiøbenhavn 1771, sælges hos Møller og Junge paa Østergade for 4 Skilling, stor 1/2 Ark i 8vo.

Af hvad Aarsag Forfatteren har udgivet dette Brev eller Tanker om nogle faa af de første efter Trykke-Friheden udkomne Skrifter, er vanskeligt at giette, da de ikke indeholder andet end almindelige Tanker, der ere saa ofte tænkt, hørt, skrevet og trykt tilforn. Vi ville dømmе lemfældig, og troe, at det er allene Kierlighed til sit Af-

8

168 kom, der har overtalt Forfatteren til at lade det trykke.

No. 174.

Discours imellem en fremmed Reisende, en Officeer og en Borger ved Navn den Tænkende. Handlende 1. om de høie Priser paa Brød og Fødevarer. 2. Om de Fattiges Væsen. 3. Om Skrifter. 4. Om Procuratorers Antal for Underretterne. 5. Om Gade-Løgter. 6. Om Gade-Vægterne. Kiøbenhavn 1771, sælges hos Møller og Junge paa Østergade for 6 Skilling, stor 1 1/2 Ark i 8vo.

Forfatteren faaer med sin jævne Borgerlige Stiil sagt en og anden gammel Sandhed, angaaende de paa Titelen anførte Poster; det han siger, angaaende det Fattiges Væsen, Gade-Løgterne og Vægterne er hidtil ikke endnu seet paa Prent, skjønt Anmærkningerne ere meget gamle.

No. 175.

Forslag til en forbedret Indretning ved de Latinske Skoler. Kiøbenhavn 1771, trykt

9

169

og faaes tilkiøbs hos August Friderich Stein, boende i Skidenstrædet for 8 Skilling, stor 2 Ark i 8vo.

Dette lidet Skrift er smukt og fortjener ikke allene at læses, men og at overveies af Vedkommende. Forfatteren vilde, at her skulde være flere Skoler, nogle, særdeles de paa større Steder, skulde lægges til de mindre, paa det at Lærerne kunde have mere Løn, og følgelig af dem kunde fordres større Kyndighed og Duelighed, at Disciplene ikke i Smaa-Lectierne skulde drive Tiden unyttig bort, for omsider i Mester-Lectien at lære alting paa en Gang, og følgelig intet tilfulde; men Forslaget maa læses i sin fulde Sammenhæng og med sine anførte Grunde.

No. 176.

Jødernes Rænkens Aabenbaring. Andet Hefte. Fortsent med Posten den 22 April 1771. Sælges hos Rothe i No. 8. paa Børsen, og hos Kanneworff i Silkegaden for 8 Skilling, stor 2 Ark i 8vo.

10

170

Det er let at see, at den galne Junior Philopatrias har atter vovet en Dyst imod den sunde Fornuft og al god Velanstændighed; thi her findes saa megen Dristighed, Dumhed og aabenbare Løgn i dette Sladder, at man maa undre sig over, at den Mand, som dette jammerlige Menneske fornemmelig sigter til, har holdt det Umagen værd at gjøre nogen Ophævelse des angaaende; thi naar han siger, at denne Mand indfører Aarlig Knappenaale for 10 til 20 Tønder Guld, Isen-Kramvare for 20 Tønder Guld o. s. v, saa kan enhver, der ikke har faaet Hiernen forbrændt under Linien, let see, at han lyver.

No. 177

Adskillige Tanker som Skrive-Friheden har givet Anledning til. Kiøbenhavn 1771, trykt hos J. R. Thiele, og sælges paa Børsens Boglader for 1 Mark, stor 5 Ark i 8vo.

Forfatteren af dette Skrift er efter hans egen Tilstaaelse Officier, og derfor med desto mere Føye og Grund kunde paatage sig

11

171

at udføre det som udgjør Hoved-Indholden af dette smukke Skrift, nemlig, at tale Krigs-Standens Sag imod de, der af Forbittrelse imod Philopatrias have med Ubesindighed beegnet denne Stand i de adskillige udkomne Skrifter. Retsindighed, Dyd, Fornuft og Ædelmodighed fremskinner næsten i hver en Tanke som denne Veltænkende Patriot fremsætter, han forsvarer sin Stand med saa megen fyndig Grundighed uden at fornærme i mindste Maade nogen anden, at man ikke kan nægte ham det fuldkomneste Biefald; ingen af de der have skrevet til Forsvar for Geistligheden, have saa vit vi skjønne, skrevet bedre. Han taler endog om den Geistlige Stand, paa saa fordeelagtig og omhyggelig en Maade, som om det var deres Sag han havde paataget sig at forsvare. Til Slutning udlader han sig med nogle ikke ugrundede Tanker, om en Forandring i Extra-Skatten, om Rangsygen m. m. Man kan ikke tvivle om, at en Forfattere, der gjør sin Stand saa megen Ære, og skriver med saa megen Indsigt, jo vil finde mange Læsere og megen Biefald.

12

172 No. 178.

Briefe eines Dänen, an den Verfasser der Anekdoten eines reisenden Russen. I stes Stück. Kopenhagen, bey Cl. Philibert, 1771, sælges sammesteds for 8 Skilling, stor 2 Ark i 8vo.

Dette Skrift bestaaer af 3 Breve, af ubestemt Indhold. Forfatteren har hist og her opsnappet noget af den saa kaldte reifende Russes Anekdoter, som han igiendriver med saa svage Grunde, at man ofte ikke veed om det er for Alvor eller for Spøg; man kunde falde paa at troe, at han af andre havde faaet Materialierne til disse Igiendrivelser, men ikke vidst ret at benytte sig deraf. Et og andet Satyrisk Træk som findes indstrøet, viser ellers, at han ikke er en Hadere af dristige Sandheder.

No. 179.

Et Himmel-Brev nedfaldet og fundet i Faard---rup af Stedets Degn og nogle andre hæderlige og dydzirede Matroner; men nu ved samme Mand til Tryk-

13

173

ken befordret og forøget med en liden Fortale. Kiøbenhavn 1771, sælges hos Rothe i No. 8. paa Børsen og hos Bogtrykker Borups Enke i store Helliggeist-Strædet for 6 Skilling, stor 1 1/2 Ark i 8vo.

Dette Himmel-Brev er af samme Invention, samme Art af Indhold, og uden Tvivl af samme Forfattere som Børge Olsens Syn. (See No. 7. og No. 20. i denne Fortegnelse.)

No. 180.

Et Brev til Forfatteren af de Kiøbenhavnske Samlinger, angaaende Skrive-Friheden. — Paa nye trykt med Anmærkninger til Forsvar for Skrive-Friheden. Kiøbenhavn 1771, trykt hos Brødrene Berling, og sælges samme Steds, saa og i den Mummiske Boglade paa Børsen og hos Kannevorff i Silkegaden for 6 Skilling, stor 2 Ark i 8vo.

Udgiveren beretter, at dette Brev har været trykt tilforn; men saa meget faa Ex-

14

174 emplarer deraf uddelte; at han har holdt det nødvendigt, at lade det trykke paa nye, for at kunde tillige bekendtgjøre sine Anmærkninger imod det. Forfatteren af Brevet maa være meget hypokondrisk; thi han viser saadan Ængstelse over Trykfriheden, og bebreider Forfatteren af Samlingerne, der har viist sig glad og taknemmelig derfor, sin Ubesindighed, med saa megen skielvende Iver, at man bliver fortrædelig i Sindet ved at læse ham. Forfatteren af Anmærkningerne, der indeholde til Deels laante dog rigtige Tanker, kunde derfor gjerne have sparet os dette andet Udgave, da saa faa have seet det første, han havde da tillige kunde sparet Umagen med Anmærkningerne.

No. 181.

S. T. Hvad dem behager. Første Stykke, kaldet Tossen. Udgivet og skienket til den nye Skole-Anstalt for forladte Børn af Barthold Joh. Lødde. Kiøbenhavn, trykt hos P.H. Höecke 1771, sælges paa Adresse-Contoirtet for I Mark, stor 4 1/2 Ark i 8vo.

15

175

Dette Stykke indeholder smukke moralske Betragtninger over Menneskenes saa ofte meget forskellige Domme og Meeninger, om een og selv samme Ting; over Ords og Titlers forskellige og uvisse Betydning, paa forskellige Tider og i forskiellig Omstændighed, og i den Anledning det Ord Tosses forskiellige Betydning; om Menneskenes slaviske Lydighed imod Moden og de herskende Meeninger, at mange endog uden virkelig at være lastefulde, søge dog at give sig ud for at besidde alle de Udyder og Feil, som Moden tillader, og er bange for at lade sig mærke med, at de i deres Hierter troer, at Dyd og Guds frygt ere Fuldkommenheder, for ikke at blive anseet for Tossier. En og anden smuk og frie Tanke opliver dette efter disse Tidens herskende Smag, maaskee lidt for alvorlige Stykke, saa at man dog tør formode, at mere end et Slags Tossier skal finde Lyst i at læse det. Forfatteren mælder i sin Fortale, at dette Skrift ikke er en Virkning af Skrive-Friheden, men af en paalagt Skrive-Tvang. Hvorfor ikke Lyst og Pligt?

16

176 No. 182.

Det fjerde kritiske Brev til Philopatreas, om hvad der i de tre første enten er bleven forbigaaet, eller deri

ikke kunde rummes, samt om hvad videre af upatriotiske Sætninger, der findes saavel

i hans 3 Anmærkninger, som i hans Fortsættelse. Skrevet i Klerkeruv, en Bondebye ved Klerichsborg Landevei, og bortsent med Postrytteren Klerophilus den

21de Martii 1771, fra Philodaneias. Trykt i nye Clerichstad 1771. Sælges hos Kannevorff i Silkegaden, Løve i Myntergaden, og paa Børsens Boglader for 12 Skilling, stor 3 Ark i 8vo.

Kirkens Vadmel bliver denne kiere Philodaneias ved at væve os i dette som i de foregaaende 3de Breve. Ordgyderie og Ølhuus-Vittighed finder man paa hver en Side, men ikke en eneste sund og sindig Tanke i det hele Skrift.

No. 183.

En reisende Russes Anekdoter over de

Danskes Stats-Forfatning, Sæder og

17

177 Skikke, i Breve til sine Venner, udgivne af K. Men nu af det Tydske oversat. Kiøbenhavn 1771, sælges i No. 8. paa Børsen, hos Kannevorff i Silkegaden, Møller og Junge paa Østergade for 1 Mark, stor 4 Ark i 8vo. Vi have under No. 146 anmeldt Originalen. Oversættelsen er ikke slet. No. 184 Velmeente Tanker til nærmere Betragtning om den danske og Holsteenske Ulds Udførsel, hvilket er skadeligt for Fabrikernes Handel og Landets Opkomst. Item Tanker om Toldforpagtningerne i Norge; Plan til Fabrikernes Debit ved samme Forpagtning; Promemoria og Anviisninger, hvilket ordlydende er indgivet i det Kongelige Toldkammer og Commerce-Collegio 1769 og 1770. Kiøbenhavn 1771, trykt og findes tilkiøbs hos J. R. Thiele, boende i Peder Hvitfeldts-Strædet, faa og hos Kannevorff i Silkegaden, og paa Stadens Boglader for 12 Skilling, stor 3 Ark i 8vo.

18

178 Alle disse Promemorier, der ikke lade til at være ugrundede, har Forfatteren Tid efter anden indgivet paa behørig Steder, uden nogen Sinde, som han siger, at faae noget Svar, skjønt dette synes dog i det mindste; at kunde have været billigt. Men det var den Gang ikke saaledes Moden.

No. 185.

Følelser ved at betragte Kongens Valsprog, i Anledning af Landets Tilstand og de forefaldne Forandringer i Staten, i Særdeleshed dem i Raadstuen, i en Samtale imellem en Borger og en af hans Naboer. Kiøbenhavn 1771, sælges i No. 8. paa Børsen og hos Kannevorff i Silkegaden for 6 Skilling, stor 1 1/2 Ark i 8vo.

B. underretter og overtyder A. om Nødvendigheden af de i Kiøbenhavn skeedte Forandringer, paa en Maade der vist ikke er de forrige Mægtige til Ære. Stor Indsigt lader denne Forfatter ikke til at have havt, men han har dog havt noget mere end den i Comedien bekiendte Rasmus von Bremenfelt.

19

179 No. 186.

Fandens Liv og Levnet, første Gang til Trykken befordret ved Doctor Faust. Venedig 1771, sælges hos Møller og Jonge paa Østergade for 4 Skilling, stor 1 Ark i 8vo.

Atter et værdigt Foster af de 3de bekiendte Brændeviins-Brøder der i disse Tider frembringe de fleste nedrige Piecer, som til trykken befordres i en viss Forleggerindes eget Trykkeri, der understøtter deres Flittighed, at hun igien af denne Møy-Dyngge kan samle Guld. Dette Skrift er ellers avlet i Respect af os eller vores Fortegnelse, da de tillige som i forbiegaaende, giver et Bief til den Kritiske Journal. Vi takke dem for den Ære de viser os; thi vi gjøre os virkelig til af, at ikke have saadanne Forfatteres Biefald, og vi ere forsikrede at Forfatterne af den Kritiske Journal ville i saadan Henseende ikke heller holde sig fornærmede. Men paa det at Læserne kunne spare Umagen at kiøbe dette smukke Skrift, ville vi anføre det deraf, som egentlig opfylder Forfatterens Hoved-Hensigt, og er os angaaende. Efter at denne Forfat-

20

180

terens Dievel har givet et kort Udtog af hans Levnet fra Verdens Skabelse af, udlader han sig S. 14 saaledes:

”Jeg er fortvivlet over, at see al den virkelig, og al den i Haabet forestaaende Lyksalighed i Norden.

Forfatteren af Fortegnelsen paa alle de Skrifter, som Trykfriheden har givet Anledning til, 1. 2. 3. 4. 5. 6 Stykke, er mig vel en kier og trofast Mand; thi ved sine bagvendte, dumme og partiske Kritikker eller Sludder-Sladder (rettere sagt,) faaer han Almuen (Vulgus,) til at troe, at kroget er ret, og ret kroget. Men hvad hjælper mig en Mand? havde jeg mange Regimenter af samme nedrig Aand, som han, da vilde jeg love mig store Ting; men ak! en Svale gjør ingen Sommer. Dog tag Mod til dig, min kiere Søn! maaske al Ting kan lykkes os i Længden. Fortsæt dine Fortegnelser i det Uendelige. Bliv ved som du har begynt, at laste og bespotte alt det som skrives til Statens Beste, og roes alt dit eget Arbeide, alle de Piecer du er Forleggere af, alle

21

181 de Narrerier, som enten din Sekt føder af sig, eller som i det mindste vorde trykkede hos den Bogtrykker hvor du tager din Middagsmad. Jeg skal staae dig bie, som en øm Fader sin virksomme og lydige Søn. Jeg skal stræbe at gjøre alle Veltænkende Patrioter stinkende, og jeg skal stræbe at faae hele Landet til at løbe efter Snorre-Piberier, og alle de Bagateller, som du roser og ophøier. Og S. 16. Den forundte Frihed avler Minutviis

nye Oplysninger, til Trods for Journalisten i H, til Trods for Fortegnelse-Mageren."

Læserne tilgive os vel denne Vitløftighed, uden at troe at det er Hevngierrighed der har givet os Taalmodighed nok til at afskrive saa stort et Stykke af dette usle og dumme Skrift. Vi have ellers hørt at Forleggeren til denne Fortegnelse ikke haver vildet modtage til Forhandling 2de Skrifter, som sigtede til Sælgerne af denne Piece; men her have disse ganske forglemt Giengieldelsens-Retten. Naar skal dog den Tid engang komme at Bogtrykkere og Boghandlere vil tænke fornuftig.

22

182 No. 187.

Sandheds Besvarelse mod Sandrue, i Anledning af den forvandlede Giedebuk. Valbye 1771, sælges i No. 5. paa Børsen og hos Mad. Borup i store Helliggeist-Strædet for 4 Skilling, stor 1 Ark i 8vo.

Dette Stykke er i Vers, og uden Tvivl af samme Forfattere som næst foregaaende, det er endog underskrevet S**. Læserne kan altsaa let slutte sig til dets Værd, allerhelst naar vi anføre de aller første Linier; "Tredobbelt Nar! du har i største Ondskab skreven;

Men Lykke var det om din Pen ei slap var

bleven.

Er du som Abe selv almægtig til at skabe? Kan du forvandle Folk til Geddebuk og Abe? Skriv frit; — men troe og viid at Avind

er en Lyde,

At gribe Laster an, dig ingen vil forbyde; Men naar du paa et H. som paa en

Buk vil ride,

Bør Bukken slaae dig af, og Rytteren

besk**.

23

183

No. 188,

Underviisning for Elskere af Tal-Lotteriet, hvorefter enhver kan udregne sit Haab til de store Gevinster. Hunc tu Romane Caveto. Kiøbenhavn 1771, findes tilkiøbs i den Mummiske Boglade paa Børsen i No. 5. for 10 Skilling, stor 4 Ark i 8vo.

Denne Underviisning er meget smuk og fuldkommen underrettende, men ingenlunde til Ære eller Fordeel for Tal-Lotterieret. Man kan endog af dette lære Spille-Maaden langt lettere og tydeligere end af de Planer og Underretninger, som Lotteriets Patroner selv have besørget udgivne.

No. 189.

Lavmand Povel Vidalins Skrivelse til Biskop Arnesen om Jus Patronatus i Island oversat paa Dansk af S. M. I.

D. Kiøbenhavn, i den Mummiske Boghandling hos Heinek og Faber, hvor den sælges for 6 Skilling, stor 2 Ark i 8vo.

24

184

Forfatteren giver i dette Skrift en Historisk og Kritisk Efterretning om hvad der har været Aarsag i at de Islandske Indbyggere have mistet efter Haanden deres Jus Patronatus, der dog tilhører dem som en lovlig Eiendoms-Ret. Oversætteren har tillagt en Anmærkning paa 10 Sider, om Ærens Virkning paa et Folk, og hvorledes Ærekierhed bør vedligeholdes hos samme. Dette, saavel som Skriftet selv, for tiener: skjønsomme Læseres Biefald.

No. 190.

Om Oeconomien, særdeles Norges, af Peter Friderich Suhm. Kiøbenhavn 1771, trykt hos Brødrene Berling, og sælges i den Mummiske Boglade No. 5 paa Børsen for 1 Mark, stor 6 Ark i 8vo.

Dette er et af de nyttigste Skrifter der ere udkomne fra denne lærde og patriotiske Pen. Det er udgivet paa nogle Anmærkninger nær, som her ere tilføjede, ligesom det findes i 2den og 3die Tome af de Tronhiemske Samlinger allerede Aar 1763,

25

men dog saa vel passende paa vore Tider, at man uden at være bedre overbeviist skulde have Møje med at troe, at det ikke er skrevet i disse allerseeneste Tider. Forfatteren har vist gjort sig sine Landsmænd forbunden, med at gjøre dette Skrift almindeligen bekient i disse Tider, da det indeholder saa megen Indsigt og saa mange nyttige Efterretninger, som man maaskee paa et hvert andet Sted vilde søge forgieves. Vi ville ikkr uddrage noget af Indholdet; thi det hele Skrift bør læses af enhver kyndig og god Patriot.

No. 191.

De vigtigste Fordele for et Folk, forestillede i en Prædiken, holden paa 10de Søndag efter Trinitatis over Evangelium Luc. 19, 41. af Christopher Knudsviig, Prædikant ved det Harboeske Enke-Frue-Kloster. Kiøbenhavn 1771, trykt hos T. L. Borups Efterleverske boende i store og sælges i No. 8. paa Børsen, hos Kannevorff i Silkegaden i No. 66. og hos Forfatteren i

26

186

Grønnegade for 10 Skilling, stor 2 1/4 Ark i 8vo.

Titelen vil maaskee lokke en Deel af dem, der ellers ikke finde Behag i Prædikener, til at læse denne, og for at vedligeholde disses Nysgierrighed, ville vi tilbageholde vores Dom og vidre Udladelse om denne saa vel indrettede og smukke Prædiken.

No. 192.

Triumph, Glæde og Seier i Skovens

Rige, eller de uskyldige, retfindige og philosylvanske Dyrs Fryd og Glæde over de overmodige og ildefindede Vanskabningers billigste Undertrykkelse. Fortællning om nogle af de vederstyggelige Dyrs Ondskab og Straf. Og endelig tilsidst en enstemmig Lovsang af alle de Gode og Ærekiere Dyr, for at prise Løvens store og beundringsværdige Visdom. Kiøbenhavn 1771, sælges hos Rothe og Pelt paa Børsen og hos Kannevorff i Silkegaden i No. 66. for 6 Skilling, stor 1 1/2 Ark i 8vo.

27

187

Er en af disse Tidens sindrige Allegorier over de forefaldne Stats-Indretninger og Forandringer, det er Lyst at læse al denne Lyksalighed der paatvinges disse stakkels Dyr.

No. 193.

Spørgsmaale beqvemme til vore Tider. Rara temporam felicitas, ubi sentire qvæ velis & qvæ sentias dicere licet. Tacit. Trykt 1771, sælges paa Adresse-Contoires Lotterie-Contoir for 1 Mark 4 Skilling, stor 3 1/2 Ark i 8vo. Altsaa 6 Skilling Arket.

Disse Spørsmåale, som ere alle politiske eller oeconomicke, ere i alt 113 i Tallet. Til Slutning er tilføyet en Formanelses-Tale fra Forfatteren til sine Landsmænd. Af alle disse Spørsmåale ville vi allene anføre det 111te og 112te, som de der uden Tvivl vil sinde det meeste Biefald.

"111, Er ikke den fremmede Giæld en meget besværlig Byrde, og en stor Hinder i at gjøre nyttige Forbedringer i vor Agerbrug, Handel, Manufacturer og

28

188

Seilads? Er det ikke lige saa meget Folkets som Kongens Fordeel, at saadan en Byrde ryddes af Veien, jo før jo bedre?

112 Bør da ikke enhver Undersaat, baade høi og lav af yderste Kræfter gjøre sit til dette Øiemeeds Erholdelse, ved at forstrække Kongen med saa mange Penge, som mueligen skee kan? Bør han ikke gjøre dette villigen og med største Fornøjelse? Og er ikke enhver fornøftig og Veltænkende Mand overbevist, at han derved forfremmer sin egen og sine Medborgers sande Lyksalighed og Velfærdt?

No. 194

Raisonnemens over Kiøbenhavns Universitet, af Forfatteren af upartisk Undersøgelse, om academiske Examina ere Videnskaberne og Lærdommen til Gavn eller Skade. Helsingøer, 1771. Trykt i det kongel. privileg. Bogtrykkerie, og sælges hos Fauerskou paa Adresse-Contoiret, i den Mummiske Boglade, og hos Proft paa Børsen for 1 Mark 4 Skilling, stor 4 1/2 Ark. i 8vo.

Forfatteren afhandler først Manglerne ved Kiøbenhavns Universitet, under følgende Po-

29

189

ster, 1) Er det en Mangel at Universitetet er anlagt i Hovedstaden. 2 Er Docenternes Antal for ringe imod de Studerendes. Ikkun den halve Deel af de Lærere, som ere forbundne til at lære ved Universitetet, læser virkelig, fordi de Lærere som ikke ere Examinatores søges ikke. 4) De academiske Examina ere derfor en Hovedmangel ved vor Universitets Forfatning. 5) Den Maade, hvorpaa Professorerne lønnes er ikke til Studerings Opmuntring, 6) Den fordervelige anciennetets Indretning med Professores designati. 7) Hvad Farlighed der er ved at have en Patron ved Universitet i fald han anseer sig som Oldermænd for et Laug, hvis Rettigheder og Vedtægter han holder sig forpligtet til at handhæve paa andre Societeters og paa det almindeliges Bekostning. Disse er Hovedsummen af de Mangler, som den Ingsigtsfulde Forfatter betragter, førend han begiver sig til, at vove nogle Forslag til deres Afhielpning; men han skulde vist kunde have angivet mange flere i Fald han havde været paa en føye Tid Medlem i Consistorio eller allene i et af Faculteterne, han skulde da vist have fundet flere Kilder til de Uordener der herske ved Universitetet, og fundet flere og tilforladeligere Midler til at afhielp dem.

30

190

No. 195

Velmeente Betænkninger over alle Laugene til høiere Eftertanke. Første Deel. Første Hæfte af den første Deel, forfattet 1769. Trykt 1771. Sælges hos Pelt, Rothe, i den Mummiske Boglade, hos Kannevorff, og hos Møller og Junge paa østergaden for 1 Mark, stor 3 1/2 Ark 4to. Denne første Deel mældes i en liden forberedelses Efterretning at indeholde 42 Anmærkninger af hvilke i dette første Hæfte allene findes 7, Værket vil altsaa blive anseelig. Anmærkningerne anføres under følgende Titler. " 1) I Verden er ingen Regiering saa vel indrettet for Kongen og Folket, som den Danske. 2) Ærebødigst Erindring til mine retsindige Læsere, og Aarsagen, hvorfor her ikke skrives andet end Dansk i dette Værk."

Uden tvivl er den rette Aarsag dertil, og vi tør vædde derpaa, at Forfatteren ikke forstaar andet; ikke desmindre har han Ret i det han siger at vi bør holde vort eget Sprog i Ære.

" 3) Hvad de bør at vide, tale og

skrive om, som vil skrive oeconomicke til Kongens og Rigets sande Formuenhed og Velstand.

31

191

De bør vist vide mere end den Kundskab Forfatteren forraader i disse Anmærkninger.

"4) Om Guldsmed Lauget."

Alle de Aarsager Forfatteren giver til Guldsmed-Laugets Undertrykkelse og Forfaldenhed ere langt fra ikke allene de rette og sande. Den fornemste er uden Tvivl, at de alle her arbeide i Hænderne, det er at sige ikke Fabrikmæssig, de have ikke og vilde ikke være sig om bedre Indretninger og Værktøyt til at kunde i kortere Tid og med mindre Besværlighed, gjøre smukt Arbeide. En fransk Guldsmed, som er vel indrettet gjør iblandt andet uden nogens Hielp 12 Sølvspiseskeer færdige i mindre Tid og meget bedre en nogen Guldsmed her kan gjøre een eeneste, og det allene fordi han har bedre indrettet Værktøyt, da derimod en Fiil, en Hammer og et Blæserør er næsten det eeneste Værktøyt en dansk Guldsmed i Almindelighed kiender, og hvor kan de da arbeide saa let kiøb, som fremmede

"5) Jern-Smede Laugenes Arbejdsløn gaar af Riget uden Tvivl af samme Aarsag."

"6) Observation til Garver - Laugets nødvendige Ophjelpning, til Kongens og Rigets store Rotte."

32

192

" 7) At Laugene ikke kan ophæves uden til stor Skade for Kongen."

Denne sidste Anmærkning er den jammerligste. Til Slutning er anført: "Et lidet Anhang til dette Hæfte, som indeholder en liden Velmeent oeconomisk Udregning om hvormeget Brød, Brændeviin, Øll, Oxekiød, Smør, Gryn og Erter et Menneske daglig fortærer og Sk--- deraf til K.***" No. 196.

Philomusus om de Academiske Examina ere Videnskaberne og Lærdommen til Gavn eller Skade. Kiøbenhavn 1771, sælges hos I. G. Rothe, Kongl. Hof- og Universitets Boghandler i No. 8. paa Børsen for 1 Mark, stor 4 Arkst i 8vo.

Dette er en Igiendrivelse af de betydeligste Satser hos Forfatteren af Upartisk Undersøgel. se om de Academiske Examina & c. (see No. 25, i denne Fortegnelse) og Forslag til lemfeldigere Forandringer. Denne heele Afhandling er skreven med Insigt og Sindighed.

(Fortsættelsen skal følge.)

Disse 196 Skrifter udgjør i alt 455 Ark, koster 19 Rixdaler og 2 Skilling.